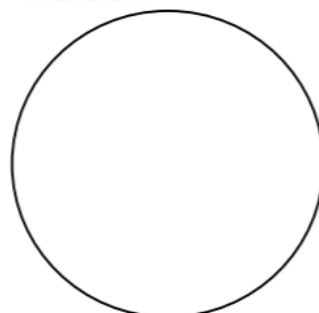
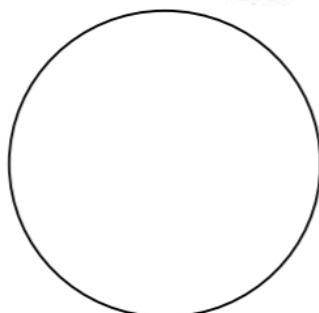

Βρείτε παρακάτω μια ποικιλία από δραστηριότητες, για να ανακαλύψετε ευχάριστα και δημιουργικά τον αρχαιολογικό χώρο του Δίου!
Τα Νούμερα (No) αντιστοιχούν στην Προτεινόμενη Διαδρομή.

Ελληνιστικό θέατρο (Στάση Νο1)	Δραστηριότητα: Παρατήρηση - Σχέδιο
<p>Καλώς ήρθατε! Βρίσκεστε μπροστά σε ένα από τα δύο θέατρα της αρχαίας πόλης του Δίου. Το συγκεκριμένο χτίστηκε στην ελληνιστική εποχή (323-31 π.Χ.).</p> <p>Εδώ θα γίνονταν οι θεατρικοί αγώνες κατά τη γιορτή προς τιμήν του Δία που ονομαζόταν «ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΝ ΔΙΩ» και ήταν η μακεδονική εκδοχή των Ολυμπιακών Αγώνων! Μάλιστα τα τελευταία χρόνια γίνεται στην περιοχή μια Νεανική Συνάντηση Αρχαίου Δράματος με τον ίδιο τίτλο!</p> <p>Κοντά στο θέατρο θα βρισκόταν και το ιερό του Διονύσου. Άλλωστε από τη λατρεία του θεού αυτού γεννήθηκε η δραματική τέχνη!</p>	<p>Παρατηρήστε προσεκτικά την εικόνα με το νόμισμα που βρέθηκε στον χώρο του θεάτρου! Η χρονολόγηση του θεάτρου προκύπτει κυρίως από τα νομίσματα που βρέθηκαν στον χώρο.</p> <p>Περιγράψτε τι ακριβώς βλέπετε στην κύρια όψη του νομίσματος. Στη συνέχεια κάντε το ίδιο και για την πίσω όψη. Προσοχή: συνήθως στην κύρια όψη απεικονίζεται κάποιος Ολύμπιος θεός ή μυθικός ήρωας.</p> <p>Σχεδιάστε, στα κυκλικά πλαίσια που υπάρχουν, το δικό σας νόμισμα. Μην ξεχάσετε να αναγράψετε το όνομά σας.</p>

Ιερό Δήμητρας και Διός Υψίστου (Στάση Νο2)

Δραστηριότητα: Παρατήρηση – Ζωγραφική

Βρίσκεστε στην περιοχή των ιερών της αρχαίας πόλης. Άλλωστε το Δίον αποτελούσε τον ιερότερο τόπο των αρχαίων Μακεδόνων.

Τα ιερά βρίσκονταν εκτός της πόλης και το αρχαιότερο αυτό ήταν της θεάς Δήμητρας, θεάς της γονιμότητας και της ευφορίας της γης. Το ιερό αυτό μάλιστα είναι το αρχαιότερο ιερό της Δήμητρας που έχει βρεθεί σε ολόκληρη τη Μακεδονία.

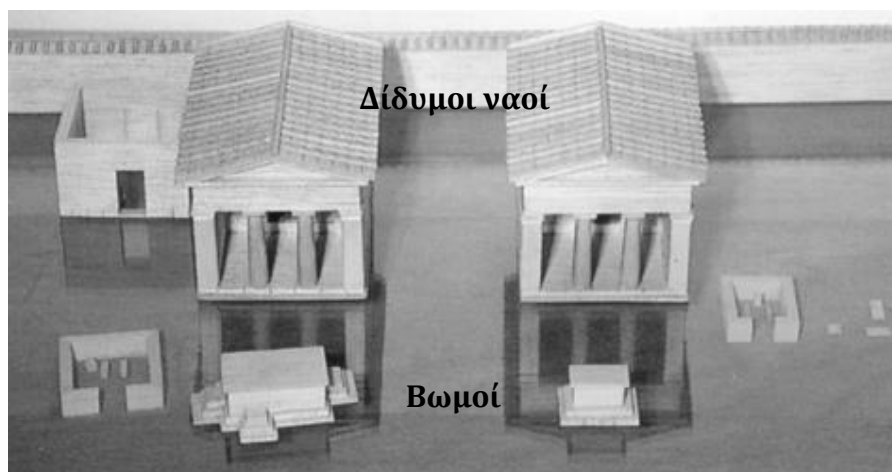
Παρακάτω θα βρείτε και το ιερό του Διός Υψίστου, που η λατρεία του ήταν διαδεδομένη ιδιαίτερα στη Μακεδονία των ρωμαϊκών χρόνων. Η ονομασία του Δία ως Υψίστου, παραπέμπει σ' έναν Δία που λατρεύεται ως υπεράνω, που ξεχωρίζει και «πέρασε» και στον Χριστιανισμό.

Οι πιστοί αφιέρωναν αναθήματα ως δώρα στους θεούς, αγάλματα, αγγεία κ.ά. που θυμίζουν τα σημερινά τάματα.

Ζωγραφίστε πώς θα θέλατε να μοιάζει το δικό σας ανάθημα. Επιλέξτε σε ποιον θεό θα το αφιερώσετε. Αν επιλέξετε την Δήμητρα, διακοσμήστε το με το σύμβολό της που ήταν τα στάχια. Αν επιλέξετε τον Δία, διακοσμήστε το με το σύμβολο του κεραυνού ή του αετού. Αν έπρεπε να του αφιερώσετε κάτι από όσα έχετε αυτήν τη στιγμή πάνω σας τι θα ήταν και γιατί;

Παρατηρήστε τα ερείπια από το ιερό της Δήμητρας και σκεφτείτε πώς έγινε η παρακάτω αναπαράσταση (πρόπλασμα). Επισκεφτείτε το ιερό του Διός Υψίστου και φτιάξτε τη δική σας αναπαράσταση. Βρείτε ομοιότητες και διαφορές στα δύο αυτά ιερά και στη [δορυφορική εικόνα](#).

το δικό μου ανάθημα

<h2 style="margin: 0;">Τείχη (Στάση Νο3)</h2>	<h2 style="margin: 0;">Δραστηριότητα: Παρατήρηση – Μέτρηση – Σχεδίαση</h2>
---	--

<p>Τα τείχη του Δίου κατασκευάστηκαν για να προστατευτεί η πόλη από τις εχθρικές επιδρομές. Είχαν συνολικό μήκος περίπου 2.600 μ.</p> <p>Αρχικά χτίστηκαν στα τέλη του 4ου αι. π.Χ., όταν βασιλιάς της Μακεδονίας ήταν ο Κάσσανδρος. Χρησιμοποιήθηκε οικοδομικό υλικό που προερχόταν από τον Όλυμπο.</p> <p>Αργότερα τον 3ο αι. μ.Χ., όταν η πόλη δέχθηκε επίθεση από βαρβαρικά φύλα, οι κάτοικοι, φοβισμένοι από την πιθανή πολιορκία των κατακτητών, ξανάχτισαν τα τείχη γρήγορα χρησιμοποιώντας υλικό από άλλες κατασκευές, όπως ταφικά μνημεία, βωμούς κ.ά.</p> <p>Τα υλικά σε δεύτερη χρήση ονομάζονται spolia.</p>	<p>Παρατηρήστε προσεκτικά τα τείχη της πόλης. Μετρήστε το σωζόμενο ύψος τους στο σημείο που βρίσκεστε και προσπαθήστε να ακολουθήσετε την πορεία τους όσο θέλετε.</p> <p>Βρείτε spolia που είναι εντοιχισμένα στα τείχη. Μετρήστε πόσα τέτοια βλέπετε. Προσοχή: τα spolia που υπάρχουν στα τείχη είναι μέρη κτιρίων, επιγραφές, βωμοί, αγάλματα κλπ. Πόσα spolia ήταν αρχικά αγάλματα; Ποιο από τα spolia σας έκανε περισσότερη εντύπωση; Εξηγήστε για ποιο λόγο.</p> <p>Σχεδιάστε στο παρακάτω πλαίσιο ένα από τα spolia που σας έκανε περισσότερο εντύπωση. Σχεδιάστε το όπως θα ήταν στην αρχική του μορφή και χρήση και όπως το βλέπετε σήμερα.</p>
--	--

Στην αρχική του χρήση και μορφή

| Στη μορφή του ως spolia

--	--

Κεντρικός δρόμος (Στάση Νο4)

Βρίσκεστε μέσα πια στην αρχαία πόλη του Δίου. Αν και υπήρχε ζωή στην πόλη ήδη από τον 5^ο αιώνα π.Χ., η πόλη που βλέπει σήμερα ο επισκέπτης χρονολογείται στα ρωμαϊκά χρόνια. Τότε και μάλιστα το 30 π.Χ. το Δίον έγινε αποικία των Ρωμαίων.

Την πόλη διέσχιζαν κάθετα τεμνόμενοι πλακοστρωμένοι δρόμοι. Έχει αποκαλυφθεί ένας κεντρικός οδικός άξονας που ξεχωρίζει από όλους τους άλλους λόγω του μεγάλου πλάτους και πλαισιωνόταν από εμπορικά καταστήματα. Επίσης, σε μια πλευρά του θα δείτε ένα λίθινο μνημείο Νίκης με ασπίδες και θώρακες από τον 4^ο αιώνα π.Χ.

Ο κεντρικός αυτός πλατύς δρόμος ξεκινούσε από πύλη στο τείχος και οδηγούσε στο λιμάνι της πόλης, καθώς η θάλασσα στην αρχαιότητα απείχε περίπου 1,5 χιλιόμετρο από την πόλη (σήμερα απέχει περ. 6 χιλιόμετρα).

Δραστηριότητα: Δράμα

Προσποιηθείτε ότι ζείτε στα ρωμαϊκά χρόνια και φοράτε την τήβεννο ή τον χιτώνα σας όπως φαίνονται στις εικόνες παρακάτω. Βγαίνετε να περπατήσετε στον πιο κεντρικό δρόμο του Δίου, για να οδηγηθείτε στην εμπορική αγορά της πόλης.

Αυτοσχεδιάστε ένα μικρό σκετσάκι. Σκεφτείτε τι μπορεί να συζητάτε μεταξύ σας! Θα ήσασταν χαρούμενοι ή προβληματισμένοι με κάτι; Τι θα σκεφτόσασταν; Παρουσιάστε το στη συνέχεια στην υπόλοιπη ομάδα!

Μπορείτε να αξιοποιήσετε μια πληροφορία: Μεταξύ των ετών 165 και 180 μ.Χ. η επιστροφή του Ρωμαϊκού στρατού από την Ασία, έφερε μία επιδημία, μετέπειτα γνωστή ως επιδημία του Αντωνίνου, ή επιδημία του Γαληνού. Η επιδημία έγινε πανδημία, και αφαιρέσε τις ζωές δύο αυτοκρατόρων, με συνολικούς θανάτους που υπολογίζονται σε πέντε εκατομμύρια.

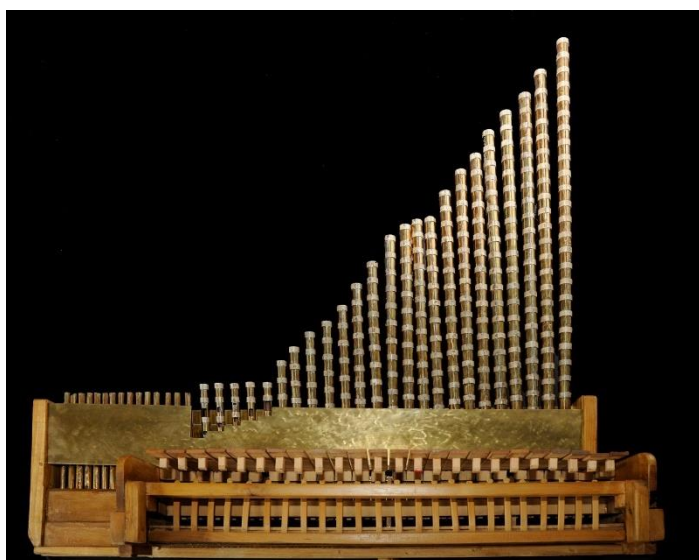
Έπαυλη Διονύσου (Στάση Νο5)	Δραστηριότητα: Παρατήρηση – Λόγος – Ζωγραφική
<p>Ακολουθώντας τον μεγάλο κεντρικό δρόμο φτάσατε σε ένα λαμπρό κτίσμα, μια έπαυλη, τη λεγόμενη σήμερα έπαυλη του Διονύσου!</p> <p>Πρόκειται για ένα πολυτελές κτίριο το οποίο διαθέτει πολλά δωμάτια, οργανωμένα γύρω από αυλές, τα αίθρια. Πήρε το όνομά του από ψηφιδωτό που βρέθηκε εκεί και είχε στην κεντρική του παράσταση τον θεό Διόνυσο! Σήμερα βρίσκεται στην αρχαιοθήκη του Δίου.</p> <p>Αρχικά το ψηφιδωτό βρισκόταν στην αίθουσα των συμποσίων, στο αντίστοιχο σαλόνι των αρχαίων. Στην έπαυλη βρέθηκαν ακόμα λουτρά, βιβλιοθήκη, χώροι λατρείας, κατοικίας κ.ά.</p> <p>Τα ευρήματα που ήρθαν στο φως στην έπαυλη αυτή μαρτυρούν πολλά για την καθημερινή ζωή των ανθρώπων.</p>	<p>Μετρήστε τους χώρους τους οποίους βλέπετε. Προσοχή: οι χώροι περιβάλλονται γύρω από μία αυλή σε ένα τυπικό ελληνιστικό-ρωμαϊκό σπίτι. Εντοπίστε πρώτα την κεντρική αυλή και κίονες που ακόμα στέκονται.</p> <p>Παρατηρήστε τους χώρους προσεκτικά. Αυτός που ξεχωρίζει είναι η αίθουσα των συμποσίων που καλύπτεται από στέγαστρο.</p> <p>Χωριστείτε σε ομάδες και κοιτάξτε καλά σε αυτό το βίντεο το ψηφιδωτό του Διονύσου, από τη μεταφορά του στο μουσείο! Προσπαθήστε να θυμηθείτε χρώματα, παραστάσεις κλπ. Η πιο γρήγορη ομάδα και αυτή που θα περιγράψει με περισσότερη ακρίβεια κερδίζει!</p> <p>Ζωγραφίστε, στο πλαίσιο παρακάτω, πώς θα θέλατε να μοιάζει το δικό σας ψηφιδωτό δάπεδο. Χωρίστε το σε ζώνες με παραστάσεις και σχέδια.</p>

Δημόσια Λουτρά - Ωδείο (Στάση Νο6)	Δραστηριότητα: Μουσική
<p>Προς την έξοδο από το αρχαιολογικό πάρκο βρίσκετε το συγκρότημα των δημόσιων λουτρών ή Μεγάλων Θερμών, έκτασης 4.000 τ.μ.</p> <p>Η επίσκεψη στα δημόσια λουτρά αποτελούσε βασική συνήθεια των Ρωμαίων πολιτών. Έτσι, το Δίον ως γνήσια αποικία των Ρωμαίων διέθετε λουτρά και μάλιστα έχουν συνολικά βρεθεί 10 τέτοια συγκροτήματα!</p> <p>Αυτό που ξεχωρίζει λόγω του μεγέθους και της πολυτέλειάς του είναι το συγκρότημα των Μεγάλων Θερμών. Εκτός από τους χώρους φροντίδας του σώματος, το συγκρότημα διέθετε αίθουσα λατρείας του Ασκληπιού, χώρους για διασκέδαση αλλά και ωδείο για διοργάνωση μουσικών εκδηλώσεων!</p> <p>Μην ξεχνάτε πως στις γιορτές που ονομάζονταν ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΝ ΔΙΩ γίνονταν και μουσικοί αγώνες.</p>	<p>Φανταστείτε ότι γίνονται μουσικοί αγώνες στο ωδείο των λουτρών! Εσείς ως διάσημοι τραγουδοποιοί του Δίου, θέλετε να πάρετε μέρος σε αυτήν τη γιορτή! Για να συμμετάσχετε όμως χρειάζεται να συνθέσετε το δικό σας τραγούδι!</p> <p>Φτιάξτε σε ομάδες από ένα μικρό τετράστιχο με ομοιοκαταληξία. Προσπαθήστε να βάλετε και τη λέξη «Δίον» ή «Δίου» (στη γενική) στο τέλος ενός στίχου σας. Στη συνέχεια, δώστε ρυθμό στο τραγουδάκι σας. Παρουσιάστε το στο κοινό και βαθμολογήστε τις προσπάθειες!</p> <p>Δείτε παρακάτω την ύδραυλη, ένα πολύ αρχαίο μουσικό όργανο που βρέθηκε στις ανασκαφές του Δίου. Πώς να ακουγόταν; Επισκεφτείτε το αρχαιολογικό μουσείο για να θαυμάσετε από κοντά ό,τι σώζεται σήμερα από αυτήν! Δείτε κι εδώ στοιχεία για την ανακατασκευή της!</p>

Συνεχίστε την περιήγησή σας ελεύθερα στο υπόλοιπο αρχαιολογικό πάρκο.

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ το Αρχαιολογικό Μουσείο και την Αρχαιοθήκη στο χωριό του Δίου!

Προέλευση εικόνων:

Σελ.1, Νόμισμα του 305-302 π.Χ. με κεφαλή Απόλλωνα, τρίποδα και επιγραφή ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ: Kremydi-Sicilianou, S. (2000).

Sylloge Nummorum Graecorum, The Alpha Bank Collection, Macedonia II, Alexander I to Perseus. Athens, 890-899 /

Σελ.2, Πρόπλασμα του ιερού της Δήμητρας: Παντερμαλής, Δ. (1997). Δίον. Αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο. Αθήνα, σ.17 /

Σελ.4, Τήβεννος και χιτώνας: Royal Albert Memorial Museum & Art Gallery

<https://rammuseum.org.uk/wp-content/uploads/2020/05/Dress-like-a-Roman.pdf> & Royal Ontario Museum
https://www.rom.on.ca/sites/default/files/rome_toga_coop_final.jpg /

Σελ.6, Η ύδραυλη του Δίου: YouGoCulture, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών
https://yougoculture.com/sites/default/files/f1_3.jpg